

Preveč bi bilo, da bi vse to navajal — kdor ne veruje, naj vzame knjigo in jo s svinčnikom bere! — Oprema z lepimi ilustracijami M. Vogelnikove je vzorna.

Dr. Joža Lovrenčič.

Fran Levstik: Besede Slovincem. Izbral in uredil Joža Glonar. Akademsko založba v Ljubljani. Tiskala Veit in drug na Viru. 1940. Str. 46.

Z Levstikovimi »Besedami Slovincem« je začela podjetna Akademsko založba zbirko »Pogledi«. O pravem času! Dr. Glonar je pač vedel, da o Levstiku govorimo v šoli mladini, a da nanj in njegove nauke v življenju pozabljamo, kar se nad nami bridko maščuje. Kako drugačno bi bilo naše zasebno, javno, družabno in kulturno delo, ako bi se ravnali po Levstiku! Tako pa smo ostali z vsemi svojimi neumnimi značilnostmi tam, kjer smo bili, in si nemara še domišljujemo, da prav živimo in prav delamo. Ako si hočemo dobro, ne kaže drugače, ko da si ob 113 bridkih resnicah Levstikovih »Besed« izprašamo vest in se odločno pripravimo za novo življenje.

Dr. Joža Lovrenčič.

Anton Vratuša: Levec in Ljubljanski Zvon. Inavguralna disertacija. Ljubljana 1941.

Sotrudnik našega lista in pisec številnih književno zgodovinskih in kritičnih razprav je za doseg doktorske časti iz filozofije napisal zanimivo razpravo iz poglavja naše književne in kulturne zgodovine 80 ih let preteklega stoletja: *Levec in Ljubljanski Zvon*. Z njo je hotel natančneje objasniti tiste stvari, ki so doslej bile iz te dobe le malo in mimogrede omenjene zlasti v *Prijatelju*, njegovem *Kersniku* in drugih esejističnih razpravah iz dobe mladoslovenske generacije. Vratuši so se zdele posebno te stvari premalo objasnjene: razmerje med *Levcem* in *Stritarjem*, *Levčeve* mentorske sposobnosti, koliko in kaj je dal svojemu glasilu urednik in kaj je prišlo v list brez njegove izpodbude, *Levec* kot urednik, notranji ustroj *Ljubljanskega Zvona*, njegov razgled po slovanskem in evropskem svetu, razmere in trenja v sotrudniškem krogu te revije in končno njeno gospodarsko stanje. Zato se je odločil, da teh sedmero pomembnih problemov reši v treh velikih poglavjih, ki jih je naslovil: *Fran Levec*, *Urednik*, *Levčev Ljubljanski Zvon*.

Temeljno izhodišče rešitvi teh vprašanj je videl Vratuša v analizi *Levčeve* osebnosti. Na splošno moramo reči, da se mu je ta analiza z odkrivanjem vseh pomembnih *Levčevih* lastnosti in črt ter črtic njegovega značaja v dovoljni meri posrečila. Saj nam je v nji izluščil ne le dobre, marveč tudi slabe strani marljivega in vestnega urednika *LZ*. Dobro je poudaril njegovo romantično literarno vzgojo, njegovo praktičnost, idealnost, vljudnost, duhovitost, torej lastnosti, ki jih že do dobra poznamo iz *Prijatelja* in *Šlebingerja*. Ni ga pa zapeljala prevelika ljubezen do predmeta in je zato na drobno podčrtal tudi *Levčeve* slabe lastnosti, kakor so: pomanjkanje in nestalnost lastnega prepričanja, njegova prehitra užaljenost, tenkočutnost, skrajna občutljivost, kakor jo poznamo tudi pri *Levstiku* in *Stritarju*, raba ostrih, celo drastičnih izrazov v razburjenosti in jezi, neborbenost, precejšna neodkritost in dvoreznost značaja, preveč receptivna, pa mnogo premalo aktivna in iniciativna narava, neodločnost glede priznanja svetovnega nazora, pretirano izgubljanje v podrobnosti, malodušnost, prehitra uklonljivost in elastičnost.